

Střední
Zdravotnická
Škola
Pardubice

Sociální stratifikace

Autor: Mgr. Václav Štěpař

Vytvořeno: říjen 2013

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

ANOTACE

- **Kód DUMu:** VY_6_INOVACE_1.ZSV.6
- **Číslo projektu:** CZ.1.07/1.5.00/34.0851
- **Vytvořeno:** říjen 2013
- **Ročník:** 2. ročník – střední zdravotnická škola (RVP-ZA)

Vzdělávací oblast	Společenskovědní vzdělávání
Vzdělávací obor	Základy společenských věd
Tematický okruh	Sociologie

- **Anotace:** Prezentace seznamuje studenty s pojmem sociální stratifikace, vysvětluje jednotlivé stratifikační systémy. Součástí prezentace je závěrečné ověření.

Sociální stratifikace

- z latinského *stratum* - vrstva, *facere* - činit.
- sociální rozvrstvení, rozdílné společenské vrstvy, třídy
- stratifikace existuje na základě **nerovnosti**.
- nerovnost je v **každém typu** společnosti.
- nerovnost může být **vymezena** věkem, vzděláním, příjmem, náboženstvím, národností atd.
- podstatou stratifikace je nerovné rozdělení určitého statku nebo služby. Na základě této nerovnosti má pak **někdo lepší** sociální postavení a někdo **horší**.

Stratifikační systémy

- existuje několik stratifikačních systémů – způsobů rozdělení společnosti do vrstev.
- ty se liší dobou existence, právy a povinnostmi pro členy jednotlivých vrstev, možnostmi přechodu mezi jednotlivými vrstvami, **tzv. sociální mobilitou**.

Dělení:

- a) Otrokářský systém
- b) Kastovní systém
- c) Stavovský systém
- d) Třídní systém

Otrokářský systém

- systém, který využívá na práci otroky = nesvobodné lidi.
- otroci nemají rovná práva s jejich vlastníky.
- otrokářství v podstatě celý starověk.
- otroctví v USA 1619-1863.
- dnes otroctví např. v Severní Koreji.

Kastování systém

- funguje hlavně v Indii.
- každý jedinec patří to tzv. kasty – varna.

Bráhmani – kněží

Kšatrijové – válečníci, politici, státní správa

Vaišjové – obchodníci, řemeslníci a zemědělci

Šúdrové – služebníci

(Daliti) – nedotknutelní, nepatří do žádné kasty, nejšpinavější práce, žijí po hranici chudby.

- do kasty se člověk rodí, neexistuje sociální mobilita

Stavovský systém

- má své zastoupení hlavně v **tradičních a feudálních středověkých společnostech.**
- sociální status určován původem
- stavovský systém **odvozen od vlastnictví půdy** a jejího pronájmu nevolnickým sedlákům.
- tradiční 3 stavy: šlechta - > duchovenstvo - > poddaní, nevolníci, měšťané.
- omezená sociální mobilita – např. povýšení do šlechtického stavu, v minulosti sňatek neurozeného s urozeným.

Třídní systém

- třída – lidé se stejným třídním postavením, stejný způsob obživy nebo bohatství.
- třídy uspořádány od nejvyšší po nejnižší.
- **možná sociální mobilita** vertikální i horizontální.
- existuje několik sociologických koncepcí společenských tříd – Karl Marx, Max Weber atd..

Třídní systém

- v současné době se uznává především toto dělení:

vyšší střední třída – lékař, politik, ekonom, podnikatel

střední třída – učitel, zdravotní sestra, policista

nižší střední třída – mistr, učeň, úředník

dělnická třída – prodavač, rybář, nekvalifikovaný dělník, zedník

spodní třída – nádeník, penzista, invalidní důchodce

Ověření

1. Kolik stratifikačních systémů znáš?
2. Charakterizujte kastovní systém.
3. Charakterizujte třídní systém.
4. Kdy a kde se uplatnil otrokářský systém?
5. Co je to sociální mobilita?

Zdroje

LINHART, Jiří, ed., VODÁKOVÁ, Alena, ed. a KLENER, Pavel, ed. Velký sociologický slovník. Vyd. 1. Praha: Karolinum, 1996. 2 sv. ISBN 80-7184-311-3.

ZUBÍKOVÁ, Zdeňka a DRÁBOVÁ, Renáta. Společenské vědy v kostce: pro střední školy. 1. vyd. Havlíčkův Brod: Fragment, 2007. 188 s. V kostce. ISBN 978-80-253-0190-6.

http://cs.wikipedia.org/wiki/Soci%C3%A1ln%C3%AD_status

DĚKUJI ZA POZORNOST.